

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 354/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom doc. JUDr. B. F., PhD., B., vo veci namietaného porušenia základného práva a práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s porušením ustanovenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s porušením ustanovenia čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uzneseniami Okresného súdu Nitra sp. zn. 10 Er 439/2005 z 13. apríla 2011 (sp. zn. Rvp 14431/2012 a sp. zn. Rvp 14433/2012), sp. zn. 7 Er 340/2006 z 5. apríla 2012 (sp. zn. Rvp 14432/2012 a sp. zn. 14434/2012) a sp. zn. 7 Er 384/20103 z 18. apríla 2012 (sp. zn. Rvp 16200/2012), ako aj vo veci namietaného porušenia základného práva a práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uzneseniami Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 CoE 151/2012 z 15. augusta 2012 (sp. zn. Rvp 14431/2012 a sp. zn. Rvp 14433/2012), sp. zn. 15 CoE 145/2012 z 10. augusta 2012

(sp. zn. Rvp 14432 a sp. zn. 14434/2012) a sp. zn. 11 CoE 107/2012 z 26. septembra 2012 (sp. zn. Rvp 16200/2012) a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 14431/2012 až sp. zn. Rvp 14434/2012 a sp. zn. Rvp 16200/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 14431/2012.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 6. decembra 2012 doručené štyri a 21. decembra 2012 jedna sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namietala porušenie základného práva a práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s porušením ustanovenia čl. 12 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s porušením ustanovenia čl. 14 dohovoru postupom a uzneseniami Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 10 Er 439/2005 z 13. apríla 2011(sp. zn. Rvp 14431/2012 a sp. zn. Rvp 14433/2012), sp. zn. 7 Er 340/2006 z 5. apríla 2012 (sp. zn. Rvp 14432/2012 a sp. zn. 14434/2012) a sp. zn. 7 Er 384/20103 z 18. apríla 2012 (sp. zn. Rvp 16200/2012), ako aj porušenie základného práva a práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 1 dodatkového protokolu, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uzneseniami Krajského súdu

v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 CoE 151/2012 z 15. augusta 2012 (sp. zn. Rvp 14431/2012 a sp. zn. Rvp 14433/2012), sp. zn. 15 CoE 145/2012 z 10. augusta 2012 (sp. zn. Rvp 14432 a sp. zn. 14434/2012) a sp. zn. 11 CoE 107/2012 z 26. septembra 2012 (sp. zn. Rvp 16200/2012).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmluvy o úvere sťažovateľka poskytla dlžníkom úver, pričom poskytnuté peňažné prostriedky boli dlžníci povinní vrátiť podľa podmienok dojednaných v úverovej zmluve. Na zabezpečenie úveru dlžníci priamo v úverovej zmluve splnomocnili tam sťažovateľkou menovite uvedenú tretiu osobu, ktorá v prípade, ak dlžníci svoje povinnosti z úverovej zmluvy nesplnia, mala oprávnenie podpísať v mene dlžníkov notársku zápisnicu o uznaní dlhu dlžníkmi, ktorá mala mať povahu exekučného titulu.

Z dôvodu, že dlžníci svoje záväzky vyplývajúce im z predmetných úverových zmlúv dobrovoľne neplnili, tieto sa voči sťažovateľke stali splatnými a v nadväznosti na uvedené sťažovateľka na podklade uvedených exekučných titulov (notárskych zápisnic) iniciovala začatie exekučných konaní, na základe čoho okresný súd poveril sťažovateľkou zvoleného súdneho exekútora ich vykonaním, avšak po vydaní poverenia pre súdneho exekútora okresný súd napádanými uzneseniami sp. zn. 10 Er 439/2005 z 13. apríla 2011, sp. zn. 7 Er 340/2006 z 5. apríla 2012 a sp. zn. 7 Er 384/2003 z 18. apríla 2012 tieto exekučné konania vyhlásil za neprípustné a zastavil ich.

Krajský súd v dôsledku odvolania sa sťažovateľky proti označeným rozhodnutiam okresného súdu tieto uzneseniami sp. zn. 15 CoE 151/2012 z 15. augusta 2012, sp. zn. 15 CoE 145/2012 z 10. augusta 2012 a sp. zn. 11 CoE 107/2012 z 26. septembra 2012 ako vecne správne potvrdil.

V sťažnostiach podaných ústavnému súdu sťažovateľka v obšírnej argumentácii namieta, že postupmi a uzneseniami okresného súdu a krajského súdu boli porušené ňou označené základné práva a práva zaručené v ústave, dohovore a dodatkovom protokole,

pričom k ich porušeniu malo dôjsť predovšetkým tým, že zastavením už riadne začatých a prebiehajúcich exekučných konaní, na vykonanie ktorých okresný súd už raz udelil súdnemu exekútorovi poverenie, došlo k prekročeniu právomoci okresného súdu ako súdu exekučného, v kompetencii ktorého podľa sťažovateľky nie je vecné preskúmavanie exekučného titulu. Podľa sťažovateľky okresný súd rozhodol nad rámec svojej právomoci, keď bez návrhu rozhodol o neprípustnosti exekúcií a o ich zastavení, čím mal sťažovateľke odňať možnosť konať pred súdom, pretože sa nemala možnosť k veciam vyjadriť aj napriek tomu, že tieto rozhodnutia v konečnom dôsledku zásadným spôsobom ovplyvnili jej právne postavenie, pretože podľa sťažovateľky má síce k dispozícii exekučné tituly, a to notársku zápisnicu, avšak tieto sú nevykonateľné. Uvedené pochybenia okresného súdu podľa sťažovateľky nenapravil ani krajský súd.

Sťažovateľka ďalej v sťažnostiach podaných ústavnému súdu namieta, že tak okresný súd, ako ani krajský súd nenariadili v daných veciach pojednávania, aj napriek tomu, že im to ukladalo ustanovenie § 57 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v znení účinnom od 9. augusta 2012, ako aj to, že obidva súdy veci nesprávne právne posúdili z hľadiska vnútroštátnej právnej úpravy v interakcii s výkladovými pravidlami uvedenými v smernici Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica Rady“), pretože sa podľa sťažovateľky žiadnym spôsobom nevysporiadali s tým, prečo udelenie splnomocnenia dlžníkom tretej osobe v úverovej zmluve na spísanie notárskych zápisníc o uznaní dlhu, považovali tieto súdy za neprijateľné podmienky, a v tomto smere podľa sťažovateľky súdy nerešpektovali ani jej návrh na prerušenie konaní na účely predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) na podanie výkladu pojmu „nekalá zmluvná podmienka“ v kontexte daných vecí.

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom konštatoval, že napádanými uzneseniami tak okresného súdu, ako aj krajského súdu došlo k porušeniu sťažovateľkou označených základných práv a práv zaručených v ústave,

dohovore a dodatkovom protokole, aby tieto uznesenia zrušil a veci vrátil okresnému súdu na nové konania a rozhodnutia, aby jej priznal finančné zadost'učinenie, a napokon, aby jej priznal úhradu trov konania.

Okrem toho sa s'ťažovateľka domáha, aby ústavný súd vydal aj dočasné opatrenia, ktorými by odložil vykonateľnosť napádaných uznesení krajského súdu.

II.

Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Aj keď zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, tak odvolávajúci sa na ustanovenie § 31a zákona o ústavnom súde, možno aj v konaní o s'ťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane citované ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah s'ťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 14431/2012 až sp. zn. Rvp 14434/2012 a sp. zn. Rvp 16200/2012 a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe s'ťažovateľky, ako aj okresného súdu a krajského súdu, proti ktorým tieto s'ťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc citované právne normy, tak, že predmetné s'ťažnosti spojil do jedného spoločného konania, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení ňou označených práv zaručených ústavou, dohovorom a dodatkovým protokolom postupmi a uzneseniami okresného súdu sp. zn. 10 Er 439/2005 z 13. apríla 2011, sp. zn. 7 Er 340/2006 z 5. apríla

2012 a sp. zn. 7 Er 384/2003 z 18. apríla 2012, ako aj postupmi a uzneseniami krajského súdu sp. zn. 15 CoE 151/2012 z 15. augusta 2012, sp. zn. 15 CoE 145/2012 z 10. augusta 2012 a sp. zn. 11 CoE 107/2012 z 26. septembra 2012.

1. K namietanému porušeniu označených práv postupom a rozhodnutiami okresného súdu

V súvislosti s napádanými rozhodnutiami a postupom okresného súdu ústavný súd v prvom rade poukazuje na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľkou označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jej sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Podľa ústavného súdu sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania napádaných uznesení okresného súdu a to podaním riadnych opravných prostriedkov (odvolaní), ktoré napokon tak, ako to vyplýva zo samotných sťažností, sťažovateľka aj využila. Na základe sťažovateľkou podaných odvolaní sa krajský súd ako súd odvolací v odvolacích konaniach vedených pod sp. zn. 15 CoE 151/2012, sp. zn. 15 CoE 145/2012 a sp. zn. 11 CoE 107/2012 musel v podstate vysporiadať s identickými námietkami proti rozhodnutiam okresného súdu, aké sťažovateľka proti týmto rozhodnutiam uvádza aj v konaní pred ústavným súdom, preto ústavný súd sťažnosti sťažovateľky v týchto častiach už po ich predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom a rozhodnutiami krajského súdu

Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľky v príčinnej súvislosti s rozhodnutiami krajského súdu, námietky sťažovateľky možno sumarizovať do štyroch základných východiskových rovín. Sťažovateľka v prvom rade namieta, že (2.1) krajský súd nenapravil pochybenia okresného súdu, ktorý ako súd exekučný podľa sťažovateľky nad rámec svojich kompetencií vecne preskúmaval exekučné tituly potom, čo už raz tieto exekučné tituly preskúmal pri vydávaní poverenia exekútorovi na vykonanie exekúcií. Okrem tohto sťažovateľka namieta, že (2.2) krajský súd nenapravil ani pochybenia okresného súdu, ktorý pri vecnom prieskume exekučných titulov (notárske zápisnice) aplikoval smernicu Rady, ktorá podľa sťažovateľky nie je prameňom práva, okrem tohto sťažovateľka namieta, že (2.3) krajský súd a tiež pred ním okresný súd hoci mali, neprešli exekučné konania na účely podania výkladu označenej smernice Rady a nepredložili Súdnemu dvoru na posúdenie prejudiciálnu otázku – prečo splnomocnenie udelené v zmluvách o úvere, ktorým dlžník splnomocní tretiu osobu k uznaniu dlhu v notárskych zápisniciach, ktoré sú exekučnými titulmi, je považované za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Napokon sťažovateľka tiež namieta (2.4), že tak krajský súd, ako ani pred ním okresný súd nenariadili vo veciach pojednávania tak, ako im to ukladalo ustanovenie § 57 ods. 5 Exekučného poriadku, čím mali sťažovateľke odňať právo konať pred súdom.

V súvislosti s námietkami sťažovateľky (2.1 – 2.4) ústavný súd po preskúmaní predmetu týchto sťažností dospel k záveru, že z dôvodu, že sťažovateľkou použitá argumentácia v týchto sťažnostiach je v podstate identická s jej právnou argumentáciou, ktorú už použila v stovkách predošlých sťažností, ktorými sa ústavný súd v uplynulom období už zaoberal, ústavný súd vo svojej argumentácii k odmietnutiu sťažnosti v týchto častiach ako zjavne neopodstatnenej odkazuje v súvislosti s jej odôvodnením na svoje identické rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 62/2013 z 30. januára 2013, pričom tak urobil aj vzhľadom na v ňom uvedené poučenie pre sťažovateľku, v zmysle ktorého ústavný súd dal sťažovateľke na vedomie, že v prípade opakujúcich sa sťažností založených na tých istých

skutkových a právnych okolnostiach ústavný súd rozhodne bez odôvodnenia iba s poukazom na svoje v týchto okolnostiach v odôvodnení identické rozhodnutie.

Vzhľadom na totožnosť tak v osobe sťažovateľky, ako aj totožnosť v použitej právnej argumentácii a skutkových okolnostiach, ktoré boli podstatné pre ustálenie záverov všeobecných súdov, ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na to, že sťažovateľke sú známe dôvody odmietnutia sťažností v obdobných prípadoch a ustálený právny názor ústavného súdu na danú právnu problematiku v závislosti od predmetu napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov a ňou použitej argumentácie bez relevantných zmien, nie je potrebné uvádzať tie isté dôvody odmietnutia.

V súvislosti s uvedeným a vzhľadom na skutočnosť, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nie je nevyhnutné ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa by sa tento právny prostriedok z materiálneho hľadiska javil v obdobných identických prípadoch ako neefektívny, sa podľa ústavného súdu vynára otázka, aký význam a efektivitu má pre sťažovateľku tento postup, keď sa na ústavný súd opakovane obracia so sťažnosťami, ktoré sú vo svojej materiálnej podstate identické a v tej súvislosti pre sťažovateľku s ich predvídateľným posúdením ústavným súdom.

V kontexte s už uvedeným ústavný súd dodáva, že právny zástupca sťažovateľky aj takýmto spôsobom zahlcuje ústavný súd podaniami, o ktorých je/musí si byť už dopredu vedomý, že nebudú v konaní pred ústavným súdom vzhľadom buď na rovnaký spôsob ich vybavenia v predošlom období, alebo z dôvodu namietania neexistujúcich porušení základných práv a slobôd, úspešné, a ktorých spracovanie z hľadiska časového a kapacitného bráni ústavnému súdu venovať sa tým veciam, ktoré si zasluhujú pozornosť, dokonca i jeho zásah (napr. I. ÚS 3/2013).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností sťažovateľky dospel k záveru, že medzi napadnutými uzneseniami krajského súdu a obsahom základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods.

1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie, a preto sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnostiach už nerozhodoval.

Súčasne ústavný súd dáva sťažovateľke do pozornosti, že v prípade opakujúcich sa sťažností založených na tých istých skutkových a právnych okolnostiach, ústavný súd rozhodne bez odôvodnenia iba s poukazom na svoje v týchto okolnostiach identické rozhodnutie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2013